

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА МЕДСЕСТРИНСТВА»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	ІМСв 11
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Пукаляк Леся Тарасівна
Контактна інформація викладача	lesjakostyk1@gmail.com l.pukalyak@lma.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 2 Загальна кількість годин – 81 Модулів –1 Рік підготовки –1-й Семестр –1-й Лекції – 20 год. Семінари – 12 год. Самостійна робота - 49 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Історія медицини та медсестринства» - дисципліна спеціальності 223 «Медсестринство», яка ґрунтується на вивченні загальної історії та тісно з нею пов'язана, вивчає розвиток медичних знань у людському суспільстві в цілому, дає можливість глибше ознайомитися з особливостями становлення медицини у світі та Україні. Вивчення дисципліни дає можливість простежити в історичній послідовності зміни в медичній сфері, допомагає правильно розуміти сучасний стан медицини, передбачити перспективи їх розвитку
Мета та цілі курсу	1. Мета вивчення дисципліни «Історія медицини та медсестринства - формування цілісної уяви про зародження та розвиток медицини і медсестринства у зв'язку зі зміною суспільно-економічних формацій; забезпечення фундаментальної медичної підготовки та набуття практичних навичок у професійної діяльності. 2. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати:

	<ul style="list-style-type: none"> – основні етапи розвитку медицини у зв'язку з розвитком і зміною суспільно-економічних формацій, загальну періодизацію та хронологію розвитку медицини; – основні епохи, періоди в історії медицини; – фактори, що впливають на історію та розвиток медицини і досягнення медицини на різних етапах розвитку світової історії; – вклад видатних діячів світової та української медичної науки в національну і світову медицину; – проблеми розвитку охорони здоров'я та сестринської справи в Україні, світі; – визначення особливостей природничо-наукових і медичних знань, – характерні риси розвитку лікування в різні періоди історії; <p><i>вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - правильно інтерпретувати та аналізувати розвиток медицини в історичній ретроспективі; - трактувати основні історико-медичні події; - застосовувати знання при вирішенні професійних проблем; - сприяти духовному відродженню української медицини; - поглиблювати свої знання в медицині; - орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я і сприяти їх вирішенню.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p style="text-align: center;">Зміст результату навчання</p> <p>Знати характерні риси розвитку лікування в різні історичні періоди. Знати фактори, що впливають на історію та розвиток медицини і досягнення медицини на різних етапах розвитку світової історії. Знати вклад видатних діячів світової та української медичної науки в національну і світову медицину. Знати проблеми розвитку охорони здоров'я та сестринської справи в Україні і світі. Знати свої соціальні і громадянські права та обов'язки. Вміти правильно інтерпретувати та аналізувати розвиток медицини в історичній ретроспективі. Вміти трактувати основні історико-медичні події. Вміти застосовувати знання при вирішенні професійних проблем. Вміти орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я і сприяти вирішенню їх. Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, Вміти сприяти духовному відродженню української медицини. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології Сприяти духовному відродженню української медицини. Формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності. Поглиблювати свої знання в медицині.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології.</p>

Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.

Відвідування занять.

Студенти повинні відвідувати усі лекції, *семінари/практичні/лабораторні заняття* курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну.

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять.

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	вечірня форма			
	Усього	у тому числі		
лекцій		семінарів	СРС	
1	2	3	4	5
МОДУЛЬ 1. Розвиток медицини від первісного суспільства до сьогодення				
<i>Змістовий модуль 1. Медицина від первісного суспільства до XVII ст.</i>				
<i>Тема 1.</i> Вступ в історію медицини. Медицина первісного суспільства. Медицина стародавнього світу	19	4	2	13
<i>Тема 2.</i> Медицина в епоху середньовіччя	20	4	4	12
Разом за змістовим модулем 1	39	8	6	25
<i>Змістовий модуль 2. Медицина від XVII ст. до сьогодення</i>				
<i>Тема 1.</i> Розвиток медицини та медсестринства в XVII та XIX ст.	14	4	2	8
<i>Тема 2.</i> Медицина та медсестринство в XX і на початку XXI ст.	26	8	2	16
<i>Тема 3. Модульний контроль 1.</i> Розвиток медицини від первісного суспільства до сьогодення.	2	---	2	---
Разом за змістовим модулем 2	42	12	6	24
Разом за модулем 1	81	20	12	49
Усього годин	81	20	12	49

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

- Верхратський С. А. Історія медицини / С. А. Верхратський. – К. : Здоров'я, 2011. – 352 с.
- Верхратський С.А.,Заблудовський П.Ю. Історія медицини.- К.: Вища школа, 2001. - 431с.
- Ганіткевич Я.В. Історія української медицини в датах та іменах. – Л.:

	<p>Наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка, 2004.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Голяченко О.М., Ганіткевич Я.В. Історія медицини. – Тернопіль: Лілея, 2004. 5. Шегедин М.Б., Мудрик Н.О. Історія медицини та медсестринства. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ганіткевич Я. Український медичний календар на 2014 рік / Ярослав Ганіткевич. – Київ, 2013. – 84 с. 2. Голяченко О.М. Лікарі Вінничини. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. 3. Голяченко О.М. Лікарі Тернопільщини. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. 4. Грандо А.А., Грандо С.А. Лікарська етика. – К.: Тріумф, 1994. 5. Грицак Е.Н. Популярная история медицины / Е.Н. Грицак. – М.: Вече, 2010. – 464 с. 5. 6. Думка М.С. Про медицину скіфів. – К.: Вища шк. 1990. 7. Імена в медицині у відгомоні часу 2014 рік (перша частина). Календар знаменних та пам'ятних дат / укл.: С.М. Булах, Л.Є. Корнілова, М.С. Слободенюк. – Київ, 2013. – 115 с. 4. 8. Конопелько Г.Г., Голяченко А.О. Історія медицини та фармації України. –Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. 9. Нобелівські лауреати з фізіології та медицини. Довідник. – Львів, 2000. 10. Павловский Л.И. Великие деятели мировой медицины : монография / Л.И. Павловский. – К. : ДИА, 2013. – 559 с. 3. 11. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я: Підручник / Підзаг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. 12. Ступак Ф.Я. Вступ до історії медицини. Медицина і первісне суспільство. – К.: НМУ, 2002. 13. Цимбалюк В. І. Історія української нейрохірургії в портретах / В.І. Цимбалюк. – Київ : Фенікс, 2014. – 232 с. 																																
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Для перевірки професійної підготовки студентів використовуються: усне опитування, письмові завдання, тести, ситуаційні задачі.</p> <p>Підсумковий контроль: залік в кінці семестру; письмова форма.</p>																																
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентації, лекції, доповіді за темами семінарів, участь в обговоренні. У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom.</p> <p>Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsAp (за вибором академічної групи)</p>																																
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або GoogleClassroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																
<p>Критерії оцінювання</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Схема нарахування та розподіл балів</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>T1</td> <td>T2</td> <td>...Tn</td> <td>САП</td> <td>МК 1</td> <td>МО</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Схема нарахування та розподіл балів						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
Схема нарахування та розподіл балів						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																				
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота																																	
Модуль 1																																	
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																												

Т₁ – Т_n – теми занять до модульного контролю 1;
САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;
МК модульний контроль;
МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;
СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

1. Історія медицини як наука і предмет викладання.
2. Джерела та принципи вивчення історії людства і медицини.
3. Історія медицини загальна та спеціальна.
4. Хвороби первісних людей.
5. Розвиток медицини в період первісного ладу.
6. Медицина трипільців, скіфів, слов'янських племен.
7. Медицина стародавнього світу (Єгипту, Індії, Китаю, Греції, Риму).
8. Видатні лікарі-філософи: Гіппократ, Цельс, Гален.
9. Медицина середньовіччя (Візантії, Сходу, Тибету, середньовічної Європи).
10. Авіцена - глава лікарів, найвидатніший вчений середніх віків.
11. Схоластична медицина Західної Європи часів середньовіччя.
12. Медицина Західної Європи епохи Відродження.
13. Надання медичної допомоги під час хрестових походів.
14. Боротьба з епідеміями інфекційних захворювань у XII-XVI століттях.
15. Лікарі-новатори: Парацельс, Френсіс Бекон, Андреас Везалій, Вільям Гарвей, Амбруаз Паре.
16. Медицина України часів Київської Русі.
17. Становлення монастирської медицини. Відомі монахи-лічці. Зародження лікарської етики.
18. Євпраксія Мстиславівна та її трактат «Мазі».
19. Цехова медицина.
20. Медична допомога в козацькому війську. Організація шпиталів у Запорізькій Січі.
21. Періодизація й хронологія Нового часу.
22. Лейденська школа. Ятрохіміки.
23. Медицина на західноукраїнських землях. Перші дипломовані лікарі.
24. Роль Андрея Крупинського в розвитку медицини в Україні.
25. Києво-Могилянська академія.
26. Прикази громадського опікування. Повітові лікарі. Єлисаветградська медико-хірургічна школа.
27. Відкриття клітини. Целюлярна патологія. Експериментальні досліджен-

	<p>ня.</p> <p>28. Флоренс Найтінгейл - засновниця наукової підготовки медичних сестер.</p> <p>29. Створення Товариства Червоного Хреста, його значення у відкритті шкіл сестер милосердя.</p> <p>30. Становлення й розвиток вищої медичної освіти.</p> <p>31. Внесок українських лікарів у проведенні реформи вищої медичної освіти в Російській державі кінця XVIII століття. Медичні факультети університетів України.</p> <p>32. Земська медицина.</p> <p>33. Пироговські з'їзди.</p> <p>34. Основні напрямки розвитку вітчизняної медичної науки в XX і на початку XXI століть.</p> <p>35. Історія розвитку медицини регіону і навчального закладу.</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу